

Aterki baten bizitza **(Berak azalduta)**

I

Morroi zintzorik ba'da lurbiran
ni nazala, nok ez daki?
Zaparradea asten danean
ni naz geienen Aterki.

Urkamendian eskegita lez,
ala txoko bazterrean
eukiten nabe, baita ni billa
euria yausten danean.

Danak ni billa. «Non da Aterki?»
etxeko danen abesti;
ni barriz ixil, bazterren baten
ugazabaren zain beti.

Alango baten ikusten nau-ta,
«emen da» diño yaubeak,
arpegi alaiz erakutsiaz
pozez etxean guztiak.

Laster yaubean buru gaiñean,
perretxiko zabal antzez,
an noia, txairo, baita zibuka
burrakan uzaban aldez.

Alde guztiak negar-malkoka,
etxeratzeko gurariz,
ibilaldia amaitutean
an nozu txokoan barriz.

Alditxo baten, izerdi patsez
iturriaren antzera
egon ondoren, bialtzen nabe
neure txoko bazterrera.

Ni antxe barriz txitik ein barik
atseden aldi gozoan,
lo aldi eder baten gurariz
nekaldiaren ondoan.

Onetan yoan yataz urteak,
beti gertu dan morroi lez,
beintzat saietsak apurtu barik
aize boladan indarrez.

Aldia baiña errukige da,
nor da garaitu leikena?
Emen nozu bai, naiz azur loka...
Nok daki nire azkena?

Oldozkun oneik egiñaz negon
etorkizunan begira,
tapa-tapaka eldu zanean
yaubea nengan tokira.

Eskuan artu, begirada bat,
atera nindun txokotik,
artu galtzarpe ta arro yoian
txakurra bere aurretik.

An nobaitetik beste txakur bat
agertu zanez batean,
alkar-aginka, asarre biziz
ziran bide bazterrean.

Egia esan, nire uzaba
bakemaitalle dularik,
bien artean bizkor sartzeko
ez eban galdu astirik.

Eskuan beste «zerik» ez eukan,
ta baimen eskatu barik,
yaso ninduen zartada baten
lortu zeikela usterik.

Indar guztiaz astindu nindun
txakur-bizkarren gainean.
Aizan zan bat! Uste neban nik
nintzela azken unean.

Zorionean baiña bizirik
urten ba'neban, orraitik
nire saietsak ordaindu eben
iñoren obenagaitik.

Saiets guztiak lokatu eta
maillatu bizkar-azurra,
uste neban nik yoan bearko
nebala beste mundura.

Era onetan ba'nengoan be
errukiaren bearrez,
ez neban beintzat asko aurkitu;
uzabak ziñon asarrez:

«Aterki zar au ez da geiago
gauzako euri aldian,
yaurti bear dot ondakiñakaz
erriko simaur artean».

Biotz-zarrada gogorra egin
eustan epai errukigek.
Ixil nintzan ni. Baiña zirudin
ba-ziñoala norbaitek:

«Ain zerbitzari zintzo, apalak
amai au ez dau merezi,
zuzentasunak lur onetatik
ezpadau guztiz igesi.

Baiña zuzentza ez da iñor be
berekoiaren etxean...
Alan ba, nire bizitokia
nok daki aurrerantzean?

Zarren zoria beti da bardin
eskar-txarreko ludian:
danak txeratsu zerbaiteko
gai garean bitartean.

II

Urrengo goizez ondakiñakaz
yo neban simaur tokira,
tamal-agur bat ez neban entzun...
iñor ez egon begira.

Itxaropena guztiz galduta
bein nengoala oldozten,
zerbaiten bille eldu zan baten
oinkadak entzun nituen.

Ikusi nindun ta bereala
ziñoan agin-arteana:
«Aterki zar au gauza leiteke
zerbaiteko etxean».

Goitik beraiño aztertu nindun
ta astindu batzuk emonaz,
artu ninduen galtzarpean ta
eroan nindun beragaz.

Etxera eldu zanean baiña,
nire saietsak ikusi:
au ez dot gauza ezertarako

ta bazter batera yaurti.

Iru illetan an egon nintzan,
gauzezen antzez aztuta;
etorkizuna, baltza aurrean,
itxaropena galduta.

Baiña bizitzan zoritxarrak be
ez dira amaibakoak,
pozgarriren bat ba'ki bialtzen
noz bait gure Yaungoikoak.

Biotz-bera dan morrosko batek,
nire zoritxar yakitun,
ardura andiz artu ondoren
beragaz eroan nindun.

Amairu ordu «osategian»
igaro ondoren nekez,
atundu nindun, ta or narokia
erakusten eredu lez.

Kirtana dauka zidar-apaiñez,
bizkarra egur antzeko;
barrena barriz, ez dakit ziur,
baiña uste dot «latoizko».

Eun mengelezko soñekoa dot,
eguzkitako ez txarra,
euri aldian, baiña, uste dot,
ezertako ez nazala.

Alan be, orain, zerbaitzat nauke
ta ni pozez...! zoruntsua!,
neu-ongillea dakustalako
kiloen bat gizendua...

Eta, izan be, trebetasunaz
ebatzi dan auzi latz au:
gauza zar bigaz barri bat egin...
Nork orain arte lortu dau?

Nik, beintzat, pozik eskar oneko
agertu nai dot benetan:
«Uzaba yauna, eskerrik asko,
mun dagitzut nik oiñetan».

Bertsotarako betarik ez-ta,
amaitu nai dot beingoan,
gatz geitxoago somatzen ba'dot,

yarraitzeko urrengoan...

Post scriptum:

Nire ongille biotz andiko
nor dan yakin gura zeunke?
Abade yaun ta agurgarri dan
Zubeldia'tar Pilipe.

Honiton (England) St. Joseph

Ikastetxean. 1940'go Lotazilla-6gn.

G. Manterola